

เอกสารวิชาการกรณีศึกษาส่วนบุคคล

เรื่อง การพัฒนาการประชาสัมพันธ์
ผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา

ของ

นายฉัตรไชย รอดประเสริฐ

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตร

“การพัฒนานักบริหารระดับสูง”

สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญระดับ ๕ ขึ้นไป

รัฐสภา

LIRT

พ.ศ.๒๕๔๕

Legislative Institutional Repository of Thailand

วันที่...../...../.....

เลขทะเบียน.....

เลขหมู่.....

เอกสารวิชาการกรณีศึกษาส่วนบุคคล

เรื่อง การพัฒนาการประชาสัมพันธ์
ผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา

ของ

นายฉัตรไชย รอดประเสริฐ

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตร

“การพัฒนานักบริหารระดับสูง”

สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญระดับ ๕ ขึ้นไป

รัฐสภา

LIRT

พ.ศ.๒๕๔๕

Legislative Institutional Repository of Thailand

คำนำ

ตามที่สำนักพัฒนาบุคลากร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้จัดอบรมหลักสูตร “การพัฒนาผู้บริหารระดับสูง” สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญระดับ ๕ ขึ้นไป และการฝึกอบรมหลักสูตรนี้ได้กำหนดให้ผู้เข้าอบรมจัดทำเอกสารวิชาการกรณีศึกษาส่วนบุคคลขึ้นเพื่อนำไปพัฒนาองค์กรในด้านต่าง ๆ และในฐานะที่ข้าพเจ้าได้รับอนุมัติจากสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาให้เข้ารับการอบรมในหลักสูตรนี้ด้วย นั้น

ในการนี้ ข้าพเจ้าได้จัดทำเอกสารวิชาการกรณีศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง การพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา ทั้งนี้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้เน้นเรื่องการปฏิรูปการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงที่มาของสมาชิกวุฒิสภาจากการแต่งตั้งเป็นการเลือกตั้งโดยประชาชน ดังนั้น การดำเนินการ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการธิการของวุฒิสภาที่พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่เสร็จแล้ว และรายงานให้สภาได้รับทราบแล้วก็ควรที่จะรายงานให้ประชาชนที่เป็นเจ้าของประเทศและเป็นผู้เลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาให้ได้รับทราบด้วยเช่นกันว่าสมาชิกวุฒิสภาได้ดำเนินการไปอย่างไรบ้าง

ข้าพเจ้าหวังว่าเอกสารวิชาการกรณีศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้จะเป็นส่วนที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภาต่อไป

ท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณคุณอาจารย์อุดม มุ่งเกษม อาจารย์นิวัฒน์ วัชรวรการ และนายอนุตล ศัญญิติเสรี ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาบุคลากร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ได้ช่วยเหลือให้ข้อเสนอแนะและข้อสังเกตแก่ผู้เขียนในการเขียนรายงาน และที่สำคัญคือต้องขอบคุณนายวันนพ ศรีประภาภรณ์ นิตกร ๖ กลุ่มงานคณะกรรมการการแปรรัฐวิสาหกิจ ที่ได้ช่วยค้นคว้าข้อมูล หนังสือ และเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการเขียนรายงาน นอกจากนี้ นายพรเทพ สร้อย โลกสูง ได้เป็นผู้พิมพ์รายงานฉบับนี้ให้เป็นผลสำเร็จลงได้ด้วยดี

ฉัตรไชย รอดประเสริฐ

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

LIRT

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ ๑ บทนำ	๑
- แผนยุทธศาสตร์ความจำเป็นในการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผลงาน คณะกรรมการธิการของวุฒิสภา	๒
- พันธกิจของสำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓	๓
- วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการ ของวุฒิสภา	๓
บทที่ ๒ คณะกรรมการ (Committee)	๕
- ความหมายของคณะกรรมการ	๕
- ประโยชน์และความจำเป็นของการมีคณะกรรมการ	๖
- ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ	๗
- ประเภทของคณะกรรมการ	๘
บทที่ ๓ แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	๑๓
- การประชาสัมพันธ์ : แนวคิดในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ	๑๓
- การประชาสัมพันธ์ : กระบวนการและหน้าที่ของการประชาสัมพันธ์	๑๕
- กระบวนการประชาสัมพันธ์ขององค์การ	๑๖
- หลักปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์	๑๗
- หลักการวางแผนและประเมินผลการประชาสัมพันธ์	๑๘
- ขั้นตอนการวางแผนงานและประเมินผลการประชาสัมพันธ์	๑๘
- การประเมินผลการประชาสัมพันธ์	๒๐
บทที่ ๔ การประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภา	๒๑
- การประเมินผลกระทบจากสภาพแวดล้อมในเชิงโอกาส ภัยอุปสรรค	๒๑
- การประเมินองค์กรในเชิงจุดแข็ง จุดอ่อน	๒๒
- การประเมินตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์	๒๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ การประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ผลงานคณะกรรมการการของวุฒิสภา (ต่อ)	
– การประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการการของวุฒิสภาที่ดำเนินการในปัจจุบัน	๒๔
– การวิเคราะห์การประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการการของวุฒิสภา ที่ดำเนินการในปัจจุบัน	๒๔
บทที่ ๕ แนวทางการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการการของวุฒิสภา	๒๖
– โครงการระยะสั้น	๒๖
– โครงการระยะยาว	๓๓
บทที่ ๖ บทสรุป	๓๖
– งานประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการการของวุฒิสภาที่ดำเนินการในปัจจุบัน	๓๖
– สรุปแนวทางการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการการของวุฒิสภา	๓๗
– ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ ผลงานคณะกรรมการการของวุฒิสภา	๓๙
บรรณานุกรม	๔๑
ประวัติผู้เขียน	๔๓

บทที่ ๑

บทนำ

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยแล้ว การออกกฎหมายของประเทศก็ตกเป็นเป็นหน้าที่ของรัฐสภา ซึ่งถือว่าเป็นสภาผู้แทนของประชาชน ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญมากี่ฉบับ และมีรัฐบาลเปลี่ยนแปลงไปที่รัฐบาล รัฐสภาก็เป็นที่ซึ่งทำหน้าที่ตรากฎหมายของแผ่นดินไทยตลอดมา

รัฐสภาเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นสถาบันนิติบัญญัติ มีหน้าที่หลักในการกำหนดระเบียบกฎหมายการอยู่ร่วมกันของสังคม ซึ่งนอกจากจะทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติแล้ว ยังมีบทบาทที่สำคัญในการติดตาม ตรวจสอบและควบคุมการบริหารงานของฝ่ายบริหารและอื่น ๆ ซึ่งเป็นหน้าที่ครอบคลุมกิจการต่างๆ ของรัฐเกือบทุกด้าน ในทางปฏิบัติการดำเนินบทบาทดังกล่าว โดยผ่านสมาชิกรัฐสภาทั้งหมด แม้จะเป็นไปได้ก็ตามแต่ก็เป็นกระบวนการที่ใช้เวลานานเพราะมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากในการพิจารณา ซึ่งจะมีการเจรจาต่อรอง รับฟังความคิดเห็นจากฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การแสดงบทบาทหน้าที่ของรัฐสภาจึงมักกระทำโดยอาศัยองค์ประกอบที่เป็นกลไกของการดำเนินงานของรัฐสภา คือ คณะกรรมาธิการ

สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีสาระสำคัญในการปฏิรูปการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงที่มาของสมาชิกวุฒิสภาจากการแต่งตั้งเป็นการเลือกตั้งโดยประชาชนแต่ยังคงมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญคือการพิจารณากลับรองกฎหมาย ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินและการให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญต่าง ๆ นอกจากนี้ยังให้อำนาจใหม่เพิ่มขึ้นหลายประการ อาทิ การเลือก การแต่งตั้ง การให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์กรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ (องค์กรอิสระ) รวมทั้งให้มีอำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองหรือข้าราชการระดับสูงออกจากตำแหน่งหรือให้พ้นจากตำแหน่งด้วย องค์กรของวุฒิสภาที่สำคัญที่ทำหน้าที่ช่วยในการดำเนินการตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล คือ คณะกรรมาธิการ ทั้งนี้ เมื่อคณะกรรมาธิการได้กระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่เสร็จแล้วต้องรายงานต่อวุฒิสภา ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๘๕ ประกอบกับข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๕๐

LIRT

แผนยุทธศาสตร์ความจำเป็นในการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการ ของวุฒิสภา

จากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง และให้อำนาจหน้าที่สำคัญต่าง ๆ เพิ่มขึ้นหลายประการแก่วุฒิสภา ประกอบกับข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๕ กำหนดให้วุฒิสภาดำเนินการตามมติของวุฒิสภาได้ ๒๒ คณะ และหากมีความจำเป็นวุฒิสภาก็จะตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาเพิ่มขึ้นหรือลดจำนวนคณะกรรมการลงเมื่อใดก็ได้ และจากบทบาทอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ของวุฒิสภาและคณะกรรมการของวุฒิสภา จึงเป็นหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาซึ่งเป็นองค์กรที่สนับสนุนการดำเนินงานของวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และพันธกิจ ดังนี้

๑. วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นองค์กรที่มุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศในการสนับสนุนการดำเนินงานของวุฒิสภา

๒. ภารกิจ (Mission)

ภารกิจหลักของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้แก่

๒.๑ การให้บริการและสนับสนุนวุฒิสภาและสมาชิกวุฒิสภาในด้านการประชุม วิชาการ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสาร การต่างประเทศ งานธุรการ และสวัสดิการ

๒.๒ การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของวุฒิสภาให้แก่สาธารณชน

๓. เป้าหมาย (Outcome)

เป้าหมายสูงสุดของการดำเนินงานตามภารกิจดังกล่าวมาคือ การทำให้วุฒิสภาสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและเป็นหนึ่งในสถาบันหลักในการพัฒนาประชาธิปไตยของชาติ

LIRT

๔. พันธกิจของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (Mission Statement)

จากวิสัยทัศน์ ภารกิจหลัก และเป้าหมายในการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทำให้สามารถบูรณาการเพื่อกำหนดเป็นพันธกิจของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ในภาพรวมได้ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นองค์กรที่มุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศในการสนับสนุนการดำเนินงานของวุฒิสภา โดยมีภารกิจหลักคือ การให้บริการและสนับสนุนวุฒิสภา และสมาชิกวุฒิสภาในด้านการประชุม วิชาการ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสาร การต่างประเทศ งานธุรการและสวัสดิการรวมทั้งการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของวุฒิสภาให้แก่สาธารณชน เพื่อให้วุฒิสภาสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน และเป็นหนึ่งในสถาบันหลักในการพัฒนาประชาธิปไตยของชาติ

พันธกิจของสำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓

สำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓ เป็นหน่วยงานในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาซึ่งมีหน้าที่ช่วยการสนับสนุนให้พันธกิจของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาสามารถดำเนินการไปสู่เป้าหมายได้ โดยมีพันธกิจหลัก คือ การให้บริการและสนับสนุนด้านเลขานุการและธุรการทั่วไปของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการด้านเศรษฐกิจ การคลัง วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ด้านความมั่นคง การเมืองและการปกครอง องค์กรอิสระ ด้านสังคมและกิจการวุฒิสภา และดำเนินการให้คำปรึกษาแนะนำและเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการของวุฒิสภา ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯลฯ หรือเรื่องที่คณะกรรมการดำเนินการศึกษา หรือสอบสวนในเรื่องต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภา

จากพันธกิจของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยสำนักประชาสัมพันธ์ได้มีการดำเนินงานด้านการให้ความรู้และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานของวุฒิสภา เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาสู่เยาวชนและประชาชนทั่วไป รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน สำนักประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ดำเนินการเผยแพร่ผลงานของวุฒิสภาโดยส่วนรวม ไม่ได้เน้นไปที่การเผยแพร่ผลงาน ผลการดำเนินงาน การพิจารณาการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ของคณะกรรมการ ซึ่งปัจจุบันวุฒิสภาได้ตั้งคณะกรรมการคณะต่าง ๆ ขึ้นเพื่อพิจารณา ศึกษา สอบสวนเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา รวมทั้งตั้งคณะกรรมการ

เกี่ยวกับการเลือก การแต่งตั้งหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์การ
 ความบัพัญญัติของรัฐธรรมนูญ ตลอดจนพันธกิจของสำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓ มีหน้าที่
 ให้บริการและสนับสนุนด้านเลขานุการและธุรการทั่วไปของคณะกรรมการ ซึ่งต้องมีหน้าที่
 ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการที่จะช่วยเผยแพร่ผลงาน ผลการดำเนินงาน การพิจารณาศึกษา สอบสวน
 เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะดำเนินการได้อย่างเท่าที่ควรจะทำ
 ทั้งนี้ เป็นเพราะ

๑. การประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาให้ประชาชนได้รับทราบ
 ในปัจจุบัน ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ และไม่แพร่หลายเท่าที่ควร

๒. ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการยังขาดความรู้ ขาดการฝึกฝนอบรม
 ทำให้ไม่สามารถที่จะดำเนินการนำข้อมูลผลการดำเนินงานของคณะกรรมการเข้าสู่ระบบ
 สารสนเทศได้ทั้งในระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) หรืออินทราเน็ต (Intranet)

๓. สำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓ ยังไม่มีแผนการพัฒนาอย่างเป็นระบบในการ
 ประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาอย่างเป็นรูปแบบ

เนื่องจากผู้เขียนมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการบริหารงานของสำนักกรรมการ ๒ ซึ่งต้อง
 รับผิดชอบการให้บริการและสนับสนุนด้านเลขานุการและธุรการทั่วไปของคณะกรรมการ
 และคณะอนุกรรมการด้านความมั่นคง การเมือง การปกครอง และองค์กฤษฎีการ ทำให้ทราบว่า
 การประชาสัมพันธ์ผลงานการพิจารณาการศึกษา สอบสวนเรื่องต่าง ๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ
 คณะกรรมการนั้น ยังไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบเท่าที่ควร
 ทั้งที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันได้บัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง
 โดยตรงจากประชาชน เมื่อสมาชิกวุฒิสภาได้กระทำการหรือปฏิบัติหน้าที่ในอำนาจหน้าที่ของ
 สมาชิกวุฒิสภาและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ควรที่จะต้องรายงานให้
 ประชาชนได้รับทราบด้วย ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีวัตถุประสงค์ที่จะเขียนรายงานส่วนบุคคล
 เรื่อง การพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาเพื่อ

๑. พัฒนาการเผยแพร่ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาสู่ประชาชน ทำให้ประชาชน
 ได้รับทราบการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของคณะกรรมการให้มากขึ้น

๒. ให้ประชาชนได้มีช่องทางหรือโอกาสเสนอความคิดเห็นต่อคณะกรรมการของ
 วุฒิสภาได้มากยิ่งขึ้น

๓. ให้คณะกรรมการของวุฒิสภาดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการประชาชน

๔. สร้างพลังสนับสนุน ความนิยม ความสัมพันธ์อันดีจากประชาชนและหน่วยงาน
 ที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการของวุฒิสภา

LIRT

บทที่ ๒

คณะกรรมการ (Committee)

ความหมายของคณะกรรมการ

ในส่วนความหมายของคณะกรรมการนั้น Kenneth Bradshaw และ David Pring ได้ให้คำนิยามคำว่า คณะกรรมการ ไว้ว่า คณะกรรมการเสมือนกับเป็นเครื่องมือของสภา โดยผลการดำเนินงานของคณะกรรมการจะถูกนำมาพิจารณาอย่างเหมาะสม และการพิจารณาของคณะกรรมการมักจะได้แก่ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเรื่องเกี่ยวกับการเงินการคลัง และการพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐบาล นอกจากนี้ ศาสตราจารย์ ดร.วิญญู เครื่องงาม ได้ให้ความหมายคณะกรรมการ (Committee) ไว้ว่า หมายถึง คณะบุคคลซึ่งประกอบเข้าด้วยกัน เพื่อปฏิบัติหน้าที่สำคัญให้แก่สภา โดยอาจเรียกได้ว่าเป็นสภาเล็ก (Little Legislature) ในสภาใหญ่ การที่ต้องมีกรรมการก็เพื่อต้องการแบ่งเบาภาระของสภานั้นเอง เพราะงานในการกิจมีขอบเขต กว้างขวางและลึกซึ้งละเอียดอ่อนยากที่องค์กรนิติบัญญัติจะปฏิบัติหน้าที่โดยพร้อมเพรียงกันได้

โดยทั่วไปแล้ว กรรมการ (Member of Committee) คือบุคคลที่สภาแต่งตั้งขึ้นประกอบเป็นคณะกรรมการเพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาแล้วรายงานต่อสภา ดังนั้น จึงทำให้เห็นภาพว่าคณะกรรมการ คือ องค์กรเล็ก ๆ หรือคณะทำงานในสภาซึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการศึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่สภามอบหมายที่มาจากคณะกรรมการ โดยทั่วไปจะถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ ได้บัญญัติรายละเอียดเกี่ยวกับคณะกรรมการสามัญ และคณะกรรมการวิสามัญไว้ในมาตรา ๑๕๘ และคณะกรรมการร่วมกันไว้ในมาตรา ๑๕๗ สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติรายละเอียดเกี่ยวกับคณะกรรมการสามัญและคณะกรรมการวิสามัญไว้ในมาตรา ๑๘๕ และคณะกรรมการร่วมกันไว้ในมาตรา ๑๗๕ เป็นต้น

ในประเทศที่ใช้ระบบสองสภา คือ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา คณะกรรมการจะประกอบด้วย คณะกรรมการในสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการในวุฒิสภา เช่น ระบบคณะกรรมการในรัฐสภาของอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และไทย เป็นต้น ส่วนในประเทศที่ใช้ระบบสภาเดียวก็จะมีระบบคณะกรรมการในสภานั้นเพียงสภาเดียว เช่น ระบบคณะกรรมการในรัฐสภาของสาธารณรัฐเกาหลี นอร์เวย์ และเดนมาร์ก เป็นต้น

LIRT

โดยภาพรวมแล้ว ความหมายของคณะกรรมการในประเทศต่าง ๆ จะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ในหลักการ แต่จะมีข้อแตกต่างกันบ้างในรายละเอียดปลีกย่อย เช่น ความเป็นอิสระในการทำงาน อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องต่าง ๆ จำนวนคณะกรรมการ เป็นต้น กล่าวโดยสรุป ผู้เขียนเห็นว่า คณะกรรมการ คือ กลุ่มบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากสภาที่ประกอบด้วย บุคคลที่เป็นสมาชิก หรือบุคคลที่เป็นสมาชิกและมิได้เป็นสมาชิก มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในสาขาต่าง ๆ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณา สอบสวน หรือพิจารณาศึกษา เรื่องที่สภามอบหมาย เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วจึงเสนอรายงานและข้อเสนอแนะ พร้อมด้วยข้อสังเกตต่อสภาเพื่อพิจารณาหาข้อยุติต่อไป

ประโยชน์และความจำเป็นของการมีคณะกรรมการ

การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ใช้ระบบตัวแทนไม่ว่าจะเป็นระบบประธานาธิบดี แบบสหรัฐอเมริกา ระบบกึ่งประธานาธิบดีหรือระบบกึ่งรัฐสภาแบบฝรั่งเศส หรือระบบรัฐสภา แบบอังกฤษหรือประเทศไทย คณะกรรมการถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการสนองตอบภารกิจ และหน้าที่ต่อสภา เพราะ โดยปกติแล้วสภาจะมีเวลาในการปฏิบัติงานในสมัยประชุมค่อนข้าง จะน้อย แต่ในขณะเดียวกันผู้คดีและประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่นำเข้าสู่การพิจารณาในสภานั้น มีเป็นจำนวนมากและหลากหลายในประเด็นเนื้อหา จำเป็นจะต้องมีคณะผู้ช่วยทำหน้าที่ ในการติดตาม และศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ก่อนที่จะนำเข้าสู่การพิจารณาของสภา คณะผู้ช่วยสภาก็คือ คณะกรรมการของสภานั้นเอง ที่จะดำเนินการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ในนาม ของสภาได้ตลอดเวลาไม่มีหยุดพักเหมือนกับสภา ซึ่งจะต้องประชุมพิจารณาตามสมัยประชุม

กิจการของสภาสามารถดำเนินการไปได้ตามปกติและต่อเนื่องก็ด้วยการทำงาน ของคณะกรรมการ โดยสรุปแล้วสภาได้ประโยชน์จากการใช้ระบบคณะกรรมการดำเนิน กิจการแทนสภาตามเหตุผลและความจำเป็น จำแนกได้ดังนี้

๑. เป็นการแบ่งเบาภาระของสภา เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐและสภาได้เพิ่มมากขึ้น เป็นลำดับ จำนวนร่างพระราชบัญญัติ และความซับซ้อนของประเด็นปัญหาที่จะนำเข้าสู่ การพิจารณาของสภาได้เพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัวด้วย ทำให้สภามีภารกิจที่หนักและการพิจารณา ประเด็นปัญหาต่าง ๆ เป็นไปด้วยความล่าช้าและไม่คล่องตัวจำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการขึ้น เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของสภาโดยคณะกรรมการทำหน้าที่เสมือนผู้ช่วยสภาในการวินิจฉัยปัญหา หรือกระทำการกิจต่าง ๆ ให้เป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบ ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสามารถประหยัดเวลาให้กับสภาอีกด้วย

๒. ได้ผู้เชี่ยวชาญและชำนาญการเฉพาะด้านมาเสริมกิจการของสภาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กล่าวคือ ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติที่เข้าสู่การพิจารณาของสภานั้น หากเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับวิชาชีพมีลักษณะเฉพาะ จำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ ในสาขาเฉพาะนั้น ๆ ในกรณีนี้สภาอาจพิจารณาตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นพิจารณาโดยสภาสามารถแต่งตั้งบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิก แต่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านตรงกับประเด็นปัญหานั้นเข้ามาเป็นกรรมการได้

๓. ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสมในการประชุมพิจารณาศึกษาเรื่องใด ๆ ก่อนที่สภาจะลงมติ นั้น เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่สภาจะต้องได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อประกอบการวินิจฉัยลงมติของสภา ระบบคณะกรรมการจึงเป็นเครื่องมือที่ดีที่จะทำหน้าที่ในการกลั่นกรอง เป็นตะแกรงร่อน และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอเป็นทางเลือกในการตัดสินใจของสภา ก่อนลงมติ อันจะทำให้มติของสภา มีความถูกต้องและสมบูรณ์

๔. สามารถติดตามผลการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบคณะกรรมการจะเป็นกลไกของสภาให้สามารถติดตามผลการบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นเครื่องมือของสภาที่จะได้รับทราบปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาในเชิงนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

คณะกรรมการจะมีอำนาจหน้าที่หลักที่สำคัญอยู่ ๒ ประการ คือ

๑. อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นถือว่าเป็นอำนาจที่สำคัญของคณะกรรมการ

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของวุฒิสภา เป็นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบแล้วมาจากสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาจะเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นผู้กลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมาตามหลักการรูปแบบและโครงสร้างของรัฐสภาระบบสองสภาที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติของวุฒิสภานั้น หากวุฒิสภาเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎรก็ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หากไม่เห็นชอบด้วยก็ได้แต่เพียงใช้สิทธิยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน และส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร หรือใช้สิทธิแก้ไขเพิ่มเติมตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๕ เท่านั้น

๒. อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่

โดยหลักการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการกระทำการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาแล้วรายงานต่อสภา ซึ่งหลักการดังกล่าวได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนี้

“สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา มีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญเพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาแล้วรายงานต่อสภา มติตั้งคณะกรรมการวิสามัญดังกล่าวต้องระบุกิจการหรือเรื่องให้ชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อน

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ย่อมมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น ในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาอยู่นั้นได้

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคสองเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือส่วนราชการท้องถิ่น ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งให้รัฐมนตรี ซึ่งบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัดทราบและมีคำสั่งให้บุคคลนั้นดำเนินการตามวรรคสอง เว้นแต่เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ให้ถือว่า เป็นเหตุยกเว้นการปฏิบัติตามวรรคสอง

..... ๗๓๗

ประเภทของคณะกรรมการ

สำหรับประเภทของคณะกรรมการนั้น รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมของแต่ละสภาได้แบ่งแยกประเภทของคณะกรรมการตามคุณสมบัติของบุคคลที่ประกอบขึ้นเป็นคณะกรรมการ หรือแบ่งตามกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายให้กระทำ ซึ่งอาจมีลักษณะประจำหรือเฉพาะกิจ เฉพาะกรณีก็ได้สุดแต่สภาจะเห็นสมควร นอกจากนี้ ยังมีคณะกรรมการบางประเภทเกิดขึ้นหรือตั้งขึ้นตามความจำเป็นของสภาที่ต้องดำเนินการในบางเรื่องบางกรณีตามที่รัฐธรรมนูญ ได้ให้อำนาจไว้โดยสามารถแบ่งออกได้เป็นดังนี้

๑. คณะกรรมการสามัญประจำสภา

คณะกรรมการสามัญประจำสภา ได้แก่ กรรมการที่สภาตั้งจากบุคคลซึ่งเป็นผู้เป็นสมาชิกของสภาเท่านั้น ประกอบเป็นคณะกรรมการ ในกรณีที่รูปแบบของสภาเป็นแบบสองสภา เช่น ของประเทศไทย แต่ละสภาก็จะตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภาของตนไว้ คณะกรรมการ

สามัญประจำสภาจะมีจำนวนคณะตามความจำเป็นในกิจการของสภา ทั้งจำนวนคณะกรรมการ และจำนวนบุคคลซึ่งเป็นกรรมการ สภาจะเป็นผู้กำหนดโดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกของสภา

คณะกรรมการสามัญประจำสภาของวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบัน ได้แบ่งออกเป็นคณะต่าง ๆ เกือบคล้ายคลึงกับขอบเขตงานของกระทรวงต่าง ๆ ในฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ เพื่อให้ครอบคลุมกิจการด้านต่าง ๆ ของรัฐ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๕๔๔ กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภา จำนวน ๓๑ คณะ แต่ละคณะประกอบด้วยกรรมการ ๑๗ คน สมาชิกคนหนึ่งจะดำรงตำแหน่ง กรรมการสามัญประจำสภาได้ไม่เกิน ๒ คณะ สำหรับการแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการนั้น มักจะพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถ และความสนใจในด้าน นั้น ๆ ด้วย และจะต้องเฉลี่ยจำนวนให้แก่สมาชิกสภาที่สังกัดพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมือง ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรอย่างเป็นธรรมด้วย

สำหรับในส่วนของวุฒิสภานั้น ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พุทธศักราช ๒๕๔๔ ข้อ ๗๕ ได้กำหนดให้วุฒิสภาคั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาขึ้น ๒๒ คณะ แต่ละคณะ ประกอบด้วยกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ไม่เกิน ๑๕ คน สมาชิกคนหนึ่งจะดำรง ตำแหน่งกรรมการสามัญประจำสภาได้ไม่เกินสองคณะ เว้นแต่สมาชิกที่ดำรงตำแหน่งเป็น ประธานและเลขานุการคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาเท่านั้น ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาได้หนึ่งคณะ คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภามีวาระสองปีนับแต่วันที่ วุฒิสภามีมติเลือกตั้ง

๒. คณะกรรมการวิสามัญ

หมายถึง กรรมการที่สภาตั้งจากบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภานั้นก็ได้ ประกอบเป็นคณะกรรมการ สภาจะตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นก็เมื่อมีเหตุผลและความจำเป็นในกิจการ กล่าวคือ เมื่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญ หรือกระทำกิจการใด ๆ นั้นไม่อยู่ในขอบข่ายของคณะกรรมการสามัญประจำสภา ชุดใด หรืออาจเป็นเรื่องที่คาบเกี่ยวกับขอบข่ายความรับผิดชอบของคณะกรรมการสามัญประจำ สภาหลายชุด จึงต้องตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นมาเพื่อดำเนินการเฉพาะกิจเป็นคราว ๆ ไป เมื่อปฏิบัติหน้าที่เสร็จสิ้นสมบูรณ์พร้อมทั้งเสนอรายงานต่อสภาพิจารณาเสร็จสิ้นแล้วก็สลายตัว สิ้นสภาพไป

LIRT

๓. คณะกรรมาธิการร่วมกัน

ประกอบด้วยบุคคลที่เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีจำนวนเท่ากันตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนด คณะกรรมาธิการร่วมกันเกิดขึ้นเฉพาะในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ เมื่อวุฒิสภาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว และวุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไปยังสภาผู้แทนราษฎร และสภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของวุฒิสภา รัฐธรรมนูญจึงได้กำหนดวิธีการตั้งคณะกรรมาธิการร่วมกันเพื่อพิจารณา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๕ (๓)

๔. คณะกรรมาธิการเต็มสภา

ประกอบด้วยสมาชิกทุกคนเป็นกรรมาธิการ ประธานสภาเป็นประธาน คณะกรรมาธิการ คณะกรรมาธิการประเภทนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ โดยรับหลักการในการพิจารณาวันที่ ๑ แล้ว แต่เนื่องด้วยมีความจำเป็นรีบด่วนเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ และประกอบกับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น ไม่มีความสลับซับซ้อน สภาอาจมีมติให้พิจารณารวดเดียว ๓ วาระได้ โดยให้สมาชิกทุกคนในที่ประชุมเป็นกรรมาธิการพิจารณารายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นได้ ในขณะที่ที่ประชุมปรึกษาในรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น ไม่ถือว่าเป็นการประชุมสภา แต่ถือว่าเป็นการประชุมคณะกรรมาธิการ ประธานในที่ประชุมจะเปลี่ยนฐานะจากการเป็นประธานสภาเป็นประธานคณะกรรมาธิการ เมื่อพิจารณารายละเอียดเรียงตามมาตรา ซึ่งเป็นการพิจารณาในวาระที่ ๒ ขึ้นตอนของคณะกรรมาธิการเรียบร้อยแล้ว ในการพิจารณาวันที่ ๓ ที่ประชุมก็จะเปลี่ยนเป็นการประชุมสภาตามเดิม

ในส่วนของวุฒิสภานั้น การพิจารณาโดยคณะกรรมาธิการเต็มสภา ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พุทธศักราช ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๗ ได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่าจะกระทำได้ต่อเมื่อที่ประชุมวุฒิสภามีมติและที่ประชุมอนุมติ

๕. คณะกรรมาธิการร่วมกันของรัฐสภา

เป็นคณะกรรมาธิการที่เกิดขึ้นจากการแต่งตั้งของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๓ คณะกรรมาธิการ คณะนี้จะเกิดขึ้น

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีระบุไว้ในนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑๑ ว่าจำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดิน หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใด หากสภาผู้แทนราษฎรมิมติไม่ให้ความเห็นชอบ และคะแนนเสียงไม่ให้ความเห็นชอบไม่เกิน กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ คณะรัฐมนตรีอาจขอให้รัฐสภา ประชุมร่วมกันเพื่อมีมติอีกครั้ง หากรัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบ ให้ตั้งบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็น สมาชิกของแต่ละสภามีจำนวนเท่ากันตามที่คณะรัฐมนตรีเสนอ ประกอบกันเป็นคณะกรรมการ ร่วมกันของรัฐสภาเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น และให้คณะกรรมการร่วมกันของรัฐสภารายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ได้พิจารณาแล้วต่อรัฐสภา ถ้ารัฐสภามีมติเห็นชอบด้วย กับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้น พูลเกล้าฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยและเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้วให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ ในกรณีที่รัฐสภามีมติไม่ให้ความเห็นชอบ ให้ร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น เป็นอันตกไป

นอกจากคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๗๑ ของรัฐธรรมนูญแล้ว รัฐสภาอาจตั้งคณะกรรมการร่วมกันของรัฐสภา ในกรณีอื่น ๆ ได้อีกเช่น คณะกรรมการ วิสามัญพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช เป็นต้น

๖. คณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕ ของรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการประเภทนี้จะมีเฉพาะในวุฒิสภาเท่านั้น และได้ถือกำเนิดขึ้น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จะเกิดขึ้น ในกรณีที่วุฒิสภาจะต้อง พิจารณาเลือกแต่งตั้ง ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งต่าง ๆ คือ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ตุลาการ ในศาลปกครองสูงสุด กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจ เงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

คณะกรรมการประเภทนี้ใช้คำว่า “คณะกรรมการสามัญ” ซึ่งต่างจาก คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา โดยคณะกรรมการคณะนี้จะเกิดขึ้นก็เฉพาะ มีกรณีที่จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๓๕ ของรัฐธรรมนูญฯ เป็นกรณี ๆ ไป เมื่อทำหน้าที่ เสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะสิ้นสภาพไป สำหรับเหตุที่เรียกว่าคณะกรรมการสามัญนั้น ก็เพื่อให้รับกับ

บทบัญญัติในมาตราหลักของรัฐธรรมนูญฯ ที่ว่าด้วยคณะกรรมการการในมาตรา ๑๘๕ ซึ่งบัญญัติถึงเรื่องคณะกรรมการสามัญ และคณะกรรมการวิสามัญฯ ไว้โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้คณะกรรมการสามัญ ตามมาตรา ๑๓๕ ของรัฐธรรมนูญฯ ที่ตั้งขึ้นจากบุคคลที่เป็นสมาชิกวุฒิสภาเท่านั้น ประกอบกับจะได้รับเอกสารสิทธิ์ตามมาตรา ๑๕๖ และมาตรา ๑๕๘ ของรัฐธรรมนูญฯ ด้วย ทั้งนี้ เพื่อคณะกรรมการจะได้ทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ รวมถึงการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันจำเป็นได้อย่างละเอียดรอบคอบ และมีประสิทธิภาพก่อนวุฒิสภาจะตัดสินใจต่อไป

บทที่ ๓

แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การประชาสัมพันธ์ : แนวคิดในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการประชาสัมพันธ์หลายท่านได้ให้คำจำกัดความหรือความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้หลายทัศนะ ดังนี้คือ

Scott M. Cutlip และ Allen H. Center นักวิชาการด้านการประชาสัมพันธ์ที่มีชื่อเสียงของสหรัฐอเมริกา ได้ให้แนวความคิดของการประชาสัมพันธ์ว่า การประชาสัมพันธ์เป็นการติดต่อสื่อสาร (Communication) หรือการสื่อความหมายและความคิดเห็นจากองค์กรไปสู่ประชาชน รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นหรือประชามติ (Public Opinion) ที่ประชาชนมีต่อองค์กร โดยมุ่งที่จะสร้างและตอบสนองผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่ายระหว่างองค์กรกับประชาชน ฉะนั้น การประชาสัมพันธ์จึงเป็นงานเชิงสร้างสรรค์ที่ก่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจอันดีแก่ประชาชนเพื่อสัมพันธภาพ ความกลมเกลียวราบรื่น ระหว่างองค์กรกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ การประชาสัมพันธ์ยังมีส่วนช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวเองให้สอดคล้องกลมกลืนกับสังคมได้

Edward L. Bernays ผู้เชี่ยวชาญด้านการประชาสัมพันธ์ที่มีเสียงอีกผู้หนึ่งให้แนวความคิดของการประชาสัมพันธ์ว่า การประชาสัมพันธ์มีแนวคิดในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ ๓ ประการด้วยกันคือ

๑. การเผยแพร่ชี้แจงให้ประชาชนทราบและเข้าใจ
๒. การชักชวนโน้มน้าวใจให้ประชาชนมีส่วนร่วม และเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของสถาบัน
๓. การประสานความคิดเห็นของกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องให้เข้ากับจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของสถาบัน

Rex F. Harlow นักวิชาการแห่งสถาบันการวิจัยและการศึกษาทางด้านการประชาสัมพันธ์ของสหรัฐอเมริกา ได้อธิบายถึงแนวความคิดของการประชาสัมพันธ์ว่าการประชาสัมพันธ์คือ ภาระหน้าที่ของฝ่ายบริหารในองค์กร ซึ่งภาระหน้าที่ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์และธำรงรักษาสายงานการติดต่อสื่อสารร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ (Understanding) การยอมรับ (Acceptance) และความร่วมมือ (Cooperation) ระหว่างองค์กรกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การประชาสัมพันธ์ จึงเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาต่าง ๆ ในทางการบริหาร ช่วยให้ฝ่ายบริหารคำนึงถึงประชามติ และ การบอกกล่าวข่าวสารให้แก่ประชาชนทราบ

เพื่อตอบสนองผลประโยชน์ของประชาชน รวมทั้งช่วยให้ฝ่ายบริหารสามารถใช้การวิจัยและใช้เทคนิคการติดต่อสื่อสารที่มีจริยธรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ขององค์การ

Robert D. Ross ได้ให้ทัศนะว่า การประชาสัมพันธ์เป็นงานที่มุ่งในด้านการพัฒนาและธำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มประชาชน การประชาสัมพันธ์ที่ดีจึงต้องมีรากฐานอยู่ที่การกระทำดีต่อประชาชน และให้ประชาชนได้รู้เห็นในพฤติกรรมดังกล่าว

Helen Farlow อธิบายว่า การประชาสัมพันธ์ คือ กิจกรรมที่เพิ่มพูนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อให้เกิดภาพพจน์หรือภาพลักษณ์ (Image) ที่ดีในจิตใจของประชาชน

สถาบันการประชาสัมพันธ์แห่งสหราชอาณาจักร (The British Institute of Public Relations) ให้ทัศนะและแนวความคิดของประชาสัมพันธ์ว่า การประชาสัมพันธ์คือ การกระทำที่มีการวางแผนอย่างสุขุมรอบคอบ และมีความพยายามอย่างไม่ลดละ เพื่อสร้างสรรค์และธำรงไว้ซึ่งความเข้าใจอันดีร่วมกันระหว่างสถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง

สมาคมการประชาสัมพันธ์แห่งสหรัฐอเมริกา (The Public Relations Society of America) ได้ให้ทัศนะและแนวความคิดของประชาสัมพันธ์ไว้ว่า การประชาสัมพันธ์เป็นอาชีพที่ให้บริการผลประโยชน์อย่างถูกต้องตามกฎหมายแก่บรรดาผู้จ้างและผู้ว่าจ้าง อาชีพการประชาสัมพันธ์มีวัตถุประสงค์พื้นฐานอยู่ที่ความเข้าใจร่วมกัน และความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ และสถาบันสังคม

สมาคมการประชาสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (The International Public Relations Association) ซึ่งเป็นสมาคมของนักประชาสัมพันธ์นานาชาติจากทั่วทุกมุมโลก ได้ให้ทัศนะและแนวความคิดของการประชาสัมพันธ์ว่า การประชาสัมพันธ์ คือ ภาระหน้าที่ของฝ่ายบริหาร ซึ่งต้องอาศัยการวางแผนที่ดีมีการกระทำอย่างค่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อสร้างสรรค์และธำรงรักษาความเข้าใจอันดี มีความเห็นอกเห็นใจ และให้ได้รับการสนับสนุนร่วมมือจากกลุ่มประชาชนที่องค์กรเกี่ยวข้องอยู่ โดยองค์กรจะต้องใช้วิธีการวัดประเมินถึงประสามติ แล้วนำมาใช้ประกอบเป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดเป็นแผนงานและนโยบายขององค์การเพื่อให้สอดคล้องกับความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน พร้อมทั้งใช้วิธีเผยแพร่กระจายข่าวสารสู่ประชาชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือและบรรลุถึงผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองฝ่าย คือองค์กรและกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง

จะเห็นได้ว่า ทั้งนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการประชาสัมพันธ์ตลอดจนสถาบันและสมาคมวิชาชีพทางด้านการประชาสัมพันธ์ต่างก็ได้ให้ทัศนะและแนวความคิดของการประชาสัมพันธ์ไว้มากมายหลายทัศนะ แต่แนวความคิดและทิศทางการประชาสัมพันธ์

นั้นก็อาจจัดได้ว่าอยู่ในแนวเดียวกันทั้งสิ้น และต่างก็มีความคิดเห็นที่สอดคล้องต้องกัน ฉะนั้น กล่าวโดยสรุปแล้ว ผู้เขียนเห็นว่า การประชาสัมพันธ์ ก็คือแนวความคิดในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ ที่มุ่งด้านการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างองค์การสถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อหวังผลด้านความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชน ให้ประชาชนเข้าใจ ยอมรับ และ สนับสนุนการดำเนินงานของตน

การประชาสัมพันธ์ : กระบวนการและหน้าที่ของการประชาสัมพันธ์

แนวความคิดในการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ของหน่วยงานสถาบันต่าง ๆ ก็คือ “การกระทำดีและบอกกล่าวให้ประชาชนทราบถึงการกระทำ นั้น” (Doing good and telling people about it) แต่ปัจจุบัน กาลเวลาได้ผ่านไปสังคมวิวัฒนาการ ไปไกลและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ทำให้เราเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัวเช่นกันว่า “การกระทำดีและบอกกล่าวประชาชนให้ทราบถึงการกระทำนั้น” ยังไม่เป็นการเพียงพอ เพราะ “การกระทำดีและบอกกล่าวให้ประชาชนทราบถึงการกระทำนั้น” เป็นเพียงบันไดขั้นเริ่มต้น ที่จะ “แสดงให้ประจักษ์” เท่านั้นเอง

ดังนั้น การประชาสัมพันธ์ปัจจุบัน จะต้องคิดค้นและวิเคราะห์ถึงการประชาสัมพันธ์ อย่างแท้จริง ผู้ที่ศึกษาหรือปฏิบัติงานทางการประชาสัมพันธ์ จะต้องเข้าใจถึงการประชาสัมพันธ์ อย่างถุ่มลึก นั่นคือ จะต้องเข้าใจถึงกระบวนการและหน้าที่ของการประชาสัมพันธ์ด้วย

ศาสตราจารย์ คัทลิป และเซนเตอร์ รวมทั้งนักวิชาการด้านการประชาสัมพันธ์หลายท่าน ได้เคยให้แนวความคิดเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์เชิงปฏิบัติในลักษณะที่เป็นกระบวนการ และหน้าที่ว่า

๑. เป็นความพยายามอย่างมีระเบียบแบบแผนและมีการเตรียมไว้ก่อนอย่างรอบคอบ
๒. เป็นการชักจูงประชามติด้วยวิธีการที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม
๓. เป็นการกระทำซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชน (Acceptable performance)
๔. เป็นการกระทำที่มีพื้นฐานอยู่ที่การสร้างความปลอดภัยร่วมกัน (Mutually satisfactory)
๕. เป็นการกระทำที่ยึดถือระบบการติดต่อสื่อสารสองทาง (Two-way communication)

จะเห็นได้ว่า แนวความคิดที่กล่าวมาข้างต้นนี้ เป็นกระบวนการและหน้าที่ที่เริ่มต้นมาด้วยการมีความพยายามอย่างมีระเบียบแบบแผน และมีการเตรียมการล่วงหน้าไว้ก่อนอย่างรอบคอบ และการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตามแผนที่กำหนดหรือวางไว้ด้วยการยึดถือระบบ แห่งการติดต่อสื่อสารสองทาง คือ องค์การสถาบันสื่อสารประชาสัมพันธ์ไปยังกลุ่มประชาชน ขณะเดียวกันก็รับฟังปฏิกิริยาความคิดเห็นและความต้องการหรือประชามติจากประชาชน

ซึ่งจะยังผลให้เกิดการยอมรับจากประชาชน และให้ความร่วมมือสนับสนุนกับองค์การสถาบัน
ในที่สุด

ภาพที่ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์

นอกจากนี้ การประชาสัมพันธ์ยังต้องใช้วิธีการชักจูงประชาคมติเข้าร่วมด้วย อย่างไรก็ตาม การชักจูงประชาคมตินี้ จะต้องเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีจริยธรรม หรือมีความรับผิดชอบต่อสังคม จึงจะเป็นที่ยอมรับจากประชาชน หากใช้วิธีการชักจูงด้วยเล่ห์กระเท่ห์ต่าง ๆ อย่างปราศจาก จริยธรรมหรือผิดทำนองคลองธรรมแล้ว (Unethical) จะมิได้รับการยอมรับหรือสนับสนุน จากประชาชน ฉะนั้น โดยนัยนี้ประชาชนย่อมจะเป็นผู้ตัดสินใจในการกระทำขององค์การสถาบัน ว่ามีจริยธรรมถูกต้องตามทำนองคลองธรรมหรือไม่ และมีความรับผิดชอบต่อสังคมหรือไม่เพียงไร

กระบวนการประชาสัมพันธ์ขององค์การ

ศาสตราจารย์ มาร์ตัน ได้ให้ทัศนะและแนวความคิดในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ว่า

การประชาสัมพันธ์ เป็นภาระหน้าที่ของฝ่ายบริหารหรือฝ่ายจัดการ (Management) ซึ่งจะต้องทำหน้าที่ประเมินถึงทัศนคติของประชาชน เพื่อดำเนินนโยบายและการกระทำ อันคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน แล้วทำการติดต่อสื่อสารไปยังประชาชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการยอมรับในตัวสถาบัน นั้นหมายความว่า

๑. การประชาสัมพันธ์ ได้ถูกกำหนดให้เป็นภาระหน้าที่ของฝ่ายจัดการ (Management) หรือฝ่ายบริหารขององค์การ ซึ่งฝ่ายจัดการในที่นี้หมายถึง ฝ่ายจัดการหรือฝ่ายบริหารขององค์การ สถาบันทุกประเภท อันได้แก่ องค์การของรัฐ องค์การธุรกิจเอกชนที่แสวงหากำไร (Profit-making organization) และองค์การสาธารณกุศล หรือองค์การที่ไม่มุ่งแสวงหากำไร (Nonprofit organization)

๒. หน้าที่และกระบวนการของการประชาสัมพันธ์ จะผนวกรวมอยู่ในการกระทำที่มีขั้นตอนและระเบียบแบบแผนในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ขององค์การสถาบัน ซึ่งได้แก่

๒.๑ การประเมินทัศนคติของประชาชน การสำรวจวิจัยประชามติ

๒.๒ การนำเอาความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและความต้องการของประชาชนมาพิจารณากำหนดนโยบายและการดำเนินงานขององค์การ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักในการวางแผน

๒.๓ การปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ด้วยโครงการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและการยอมรับจากประชาชน การสื่อสารประชาสัมพันธ์ไปสู่ประชาชน

๒.๔ การประเมินผลหลังจากที่ได้ปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ไปแล้ว เพื่อให้ทราบถึงจุดอ่อนข้อบกพร่อง เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การประเมินผลเมื่อปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์เสร็จสิ้นไปแล้ว

หลักปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพนั้น นักประชาสัมพันธ์หรือผู้ทำงานทางด้านการประชาสัมพันธ์ พึงยึดถือหลักปฏิบัติโดยสังเขปดังนี้

๑. การกระทำดี หมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่ดีมีคุณภาพ สมควรแก่การเชื่อถือศรัทธา และให้ความไว้วางใจ การกระทำดีนั้นถือเป็นบันไดขั้นแรก ที่จะทำให้ประชาชน “ประจักษ์” และ “ศรัทธา” และยังเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เพราะหากองค์การสถาบันมีพฤติกรรมหรือมีการประพฤติปฏิบัติที่ไม่ดี ประชาชนย่อมจะเสื่อมศรัทธาดังแต่เริ่มแรก นอกจากนี้การปฏิบัติงานขององค์การก็จะต้องดำเนินไปด้วยดี มีความซื่อสัตย์ มีผลงาน ซึ่งควรค่าแก่การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

๒. สร้างความสนใจแก่ประชาชน การเผยแพร่ผลงานให้ประชาชนทราบตามแผนงานหรือโครงการที่กำหนดไว้ จะต้องมีเทคนิคหรือวิธีการสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน ให้ประชาชนหันมาสนใจในเรื่องหรือสิ่งซึ่งเราประสงค์จะสื่อสารประชาสัมพันธ์ เหนือสิ่งอื่นใด การดำเนินงานประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความสนใจแก่ประชาชน ยังต้องคำนึงถึงผลประโยชน์โดยส่วนร่วมของประชาชนด้วย มิใช่คำนึงถึงประโยชน์ขององค์การสถาบันเพียงฝ่ายเดียว

๓. ใช้เครื่องมือสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ นักประชาสัมพันธ์หรือผู้ดำเนินงานด้านนี้ จะต้องมีวางแผนในการใช้สื่อหรือเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์อย่างรัดกุมเหมาะสม รวมทั้งวิธีการและเทคนิคในการใช้สื่อต่าง ๆ และ

คุณภาพของเครื่องมือหรือสื่ออื่น ๆ ซึ่งในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ บางครั้งอาจจะต้องใช้สื่อหรือเครื่องมือประชาสัมพันธ์หลาย ๆ ประเภทประกอบกันไป เช่น การแถลงชี้แจงด้วยวาจา การใช้เอกสารสิ่งพิมพ์ การจัดนิทรรศการและเหตุการณ์พิเศษ การใช้สื่อมวลชนช่วยแพร่กระจายข่าว เช่น วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการประชาสัมพันธ์แล้วจะต้องมีการประเมินผลทุกครั้ง

หลักการวางแผนและประเมินผลการประชาสัมพันธ์

การวางแผนและประเมินผล คือ การกำหนด การตัดสินใจที่จะดำเนินการอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งสามารถตรวจสอบ ควบคุมกำกับงาน ติดตามผลและประเมินผลงานตามขั้นตอนที่วางไว้ได้

ขั้นตอนการวางแผนงานและประเมินผลการประชาสัมพันธ์

๑. วิเคราะห์สถานการณ์ ก่อนการเขียนแผนการประชาสัมพันธ์ จะต้องค้นคว้าข้อมูลหน่วยงาน สภาพการณ์และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ โดยละเอียดอย่างถี่ถ้วนเพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา สำหรับนำมาวางแผน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้วิธีการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ตลอดจน อาศัยการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แนวโน้มของปัญหา การป้องกันหรือการเตรียมพร้อมสำหรับเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น การวิเคราะห์ผลกระทบจากภายใน ภายนอกหน่วยงานและอิทธิพลต่าง ๆ ที่จะมีส่วนต่อการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

๒. กำหนดวัตถุประสงค์ ต้องพิจารณาให้แน่ชัดว่าจะใช้จุดหมาย หรือเป้าหมายของงานประชาสัมพันธ์ บรรลุถึงขั้นใด เช่น การรับรู้ เข้าใจ ขอมรับ ร่วมมือหรือสนับสนุนการดำเนินงาน ซึ่งจะต้องพิจารณาว่าเหมาะสมกับกำลังทรัพยากรที่มีอยู่ และงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินงานหรือไม่

๓. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย บุคคลผู้เป็นกลุ่มเป้าหมาย จะต้องได้รับการวิเคราะห์ให้เห็นเด่นชัดว่าเป็นกลุ่มใด กลุ่มหลักหรือรองคือ ใครและศึกษาองค์ประกอบของกลุ่มเป้าหมายทางด้านประชากรและสังคม (เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพการสมรส ภูมิฐานะ และการใช้เวลาว่าง) ด้านจิตวิทยา (ทัศนคติความเชื่อ ค่านิยม การรับรู้และการยอมรับ) และด้านสิ่งแวดล้อม การกำหนดกลุ่มเป้าหมายนี้มีผลอย่างยิ่งต่อการเลือกกิจกรรม สื่อและกลวิธีที่จะใช้ในการดำเนินงาน

๔. กำหนดกิจกรรมและสื่อ กิจกรรมและสื่อที่จะใช้ในการประชาสัมพันธ์ขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ ต้องศึกษาและแสวงหาข้อมูลด้านคุณลักษณะและคุณสมบัติของกิจกรรม

และสื่อแต่ละชนิดซึ่งมีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันไป ตลอดจนศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของกลุ่มเป้าหมายว่าเป็นอย่างไรสื่อที่ได้รับความนิยมและสื่อที่ต้องการในขณะนั้น กิจกรรมที่กำลังอยู่ในความสนใจของกลุ่มเป้าหมายมีอะไรบ้าง รวมทั้งใช้กลยุทธ์ในการเลือกสื่อ การใช้สื่อหลากหลายที่เหมาะสมและการใช้สื่อผสมผสานเพื่อให้ครอบคลุมและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากที่สุด

๕. กำหนดโครงการและแผนปฏิบัติงาน

โครงการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย

๕.๑ หลักการและขอบเขตของแผน คือ สภาพปัญหาความเป็นมา ความสำคัญ เหตุผลของโครงการและขอบเขตของแผน

๕.๒ ระยะเวลาในการดำเนินการ

๕.๓ วัตถุประสงค์

๕.๔ สารการประชาสัมพันธ์

๕.๕ กลุ่มเป้าหมาย

๕.๖ กิจกรรมและสื่อที่ใช้

๕.๗ งบประมาณ

๕.๘ การใช้ทรัพยากร

๕.๙ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๕.๑๐ การประเมินผล

ส่วนแผนการปฏิบัติงาน เป็นการวางแผนในรายละเอียดของกำหนดการปฏิบัติงาน ทรัพยากรที่ใช้ กลุ่มเป้าหมาย สื่อ งบประมาณและผู้รับผิดชอบอาจจะเป็นแผนที่เป็นข้อความหรือตารางเวลาก็ได้

๖. กำหนดงบประมาณ งบประมาณที่จะใช้ในการประชาสัมพันธ์ต้องเพียงพอ คำนวณและ คำนวณ มีความยืดหยุ่น ตรวจสอบและประมาณการ การใช้เงินให้ชัดเจน และมีงบประมาณสำรอง รายจ่ายไว้พอสมควร

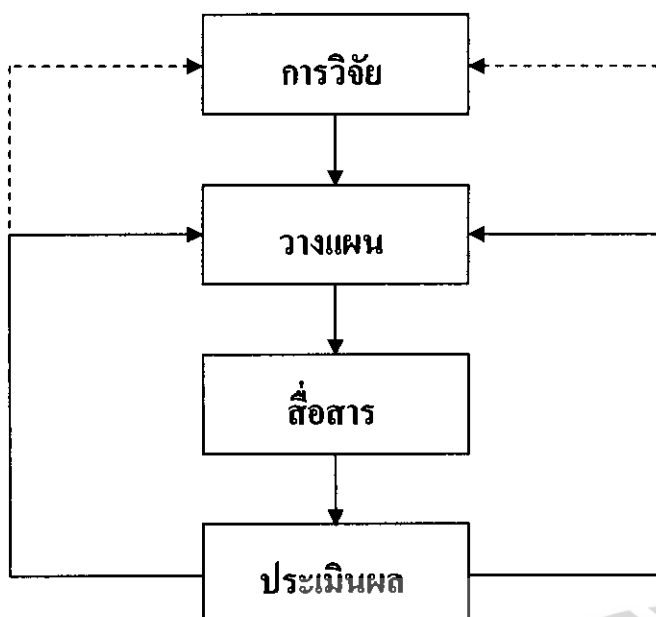
๗. กำหนดการประเมินผล การประเมินผล อาจดำเนินการ โดยผู้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ บุคลากรในหน่วยงานผู้มีหน้าที่ประเมินผล หรือบุคคลภายนอกหน่วยงาน โดยประเมินก่อน ระหว่างดำเนินการหรือสรุปผลงานภายหลังการดำเนินงาน ซึ่งต้องกำหนดวิธีการประเมินไว้ด้วย เพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุม กำกับ ตรวจสอบ และติดตามผล

LIRT

การประเมินผลการประชาสัมพันธ์

การประเมินผลเป็นกระบวนการที่จะพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพครบวงจร โดยรายงานสภาพการณ์ก่อนดำเนินการ ความคืบหน้า ความก้าวหน้า และผลของงานที่ดำเนินการไปแล้วและหาทางแก้ไขอุปสรรคปัญหา ข้อบกพร่องในการที่จะดำเนินต่อไปเป็นวงจรการประเมินผล การประชาสัมพันธ์มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบ วิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานว่าประสบผลสำเร็จ คู่มีค่ากับการลงทุนหรือไม่ ตลอดจนศึกษาพฤติกรรม การรับรู้ ปฏิกริยาโต้ตอบของกลุ่มเป้าหมาย และผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยการประเมินความครอบคลุมของสื่อ การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การสนองตอบ ผลกระทบและอิทธิพลของสื่อต่อกลุ่มเป้าหมาย แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลคือ เอกสาร (หนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร รายงานและสิ่งพิมพ์ต่างๆ) วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และข้อมูลที่มีผู้รวบรวม ค้นหาไว้แล้ว และศึกษาจากกลุ่มเป้าหมาย โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ทั่วไป การสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามการสัมภาษณ์เจาะลึก และการวิจัยประเมินผลโครงการ

ภาพที่ ๒ แสดงการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

LIRT

บทที่ ๔

การประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์

ผลงานคณะกรรมการการของวุฒิสภา

ปัจจุบันสำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เป็นหน่วยงานเดียวที่รับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลงานของวุฒิสภาโดยส่วนรวม เช่น การต้อนรับ รับรอง อำนาจความสะดวกแก่บุคคลที่มาติดต่อ อำนาจความสะดวกแก่สื่อมวลชน อำนาจความสะดวกในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ ดำเนินการผลิตเอกสารเผยแพร่กิจกรรมผลงานของวุฒิสภาคณะกรรมาธิการของวุฒิสภา รวมทั้งดำเนินการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย เป็นต้น จึงสมควรประเมินสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนางานด้านประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการการของวุฒิสภาต่อไป

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

การประเมินผลกระทบจากสภาพแวดล้อมในเชิงโอกาส ภัยอุปสรรค

๑. โอกาส

๑.๑ สมาชิกวุฒิสภามีความเข้าใจที่ตรงกันในบทบาท อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๑.๒ การเมืองที่เป็นประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้ประชาชนสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองมากยิ่งขึ้น เป็นโอกาสให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาสามารถระดมการมีส่วนร่วมจากประชาชนได้เป็นอย่างดี

๑.๓ มีนโยบายการปฏิรูปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เปิดโอกาสให้สามารถเร่งพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์งานด้านต่าง ๆ ของวุฒิสภาและคณะกรรมการการของวุฒิสภาได้

๑.๔ วุฒิสภาในฐานะองค์กรหลักตามรัฐธรรมนูญ เป็นองค์กรที่มีความสำคัญ โดยสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สามารถระดมความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ได้สะดวก

๑.๕ มีพันธมิตร เช่น หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ องค์กรอิสระต่าง ๆ และสื่อมวลชน ที่จะสามารถร่วมมือแลกเปลี่ยนกันในด้านข้อมูลทางวิชาการ เพื่องานของวุฒิสภาและคณะกรรมการการของวุฒิสภา เผยแพร่ผลงานดังกล่าวให้กว้างขวางออกไป

LIRT

๒. ภัยอุปสรรค

๒.๑ ความไม่เข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการของวุฒิสภา

๒.๒ การสื่อสารเชิงลบต่อคณะกรรมการการของวุฒิสภาโดยสื่อมวลชน

๒.๓ การร้องเรียนในสิ่งที่ไม่เป็นจริงต่อคณะกรรมการการของวุฒิสภา

๒.๔ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภายังไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์อย่างพอเพียง

การประเมินองค์กรในเชิงจุดแข็ง จุดอ่อน

๑. จุดแข็ง

๑.๑ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีความใกล้ชิดกับผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจ ทำให้สามารถขอรับการสนับสนุนด้านการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ และด้านอื่น ๆ ได้สะดวก

๑.๒ บุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์และเจ้าหน้าที่สำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓ มีความตั้งใจทำงานและมีความขยัน อดทน

๑.๓ มีข้อมูลและเป็นศูนย์รวมข้อมูลที่สำคัญที่สามารถเผยแพร่ให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงผลงานการดำเนินงานของคณะกรรมการการของวุฒิสภาได้เป็นอย่างดี

๒. จุดอ่อน

๒.๑ ขาดนโยบายและแผนงานทั้งการวิจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ผลงานคณะกรรมการการของวุฒิสภา รวมทั้งการวิจัยเกี่ยวกับงานด้านประชาสัมพันธ์ของคณะกรรมการการของวุฒิสภา

๒.๒ ขาดระบบการพัฒนานุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์งาน รวมทั้งอัตรากำลังเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ

๒.๓ ขาดการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในองค์กร

๒.๔ ขาดอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ในงานด้านการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการการของวุฒิสภา

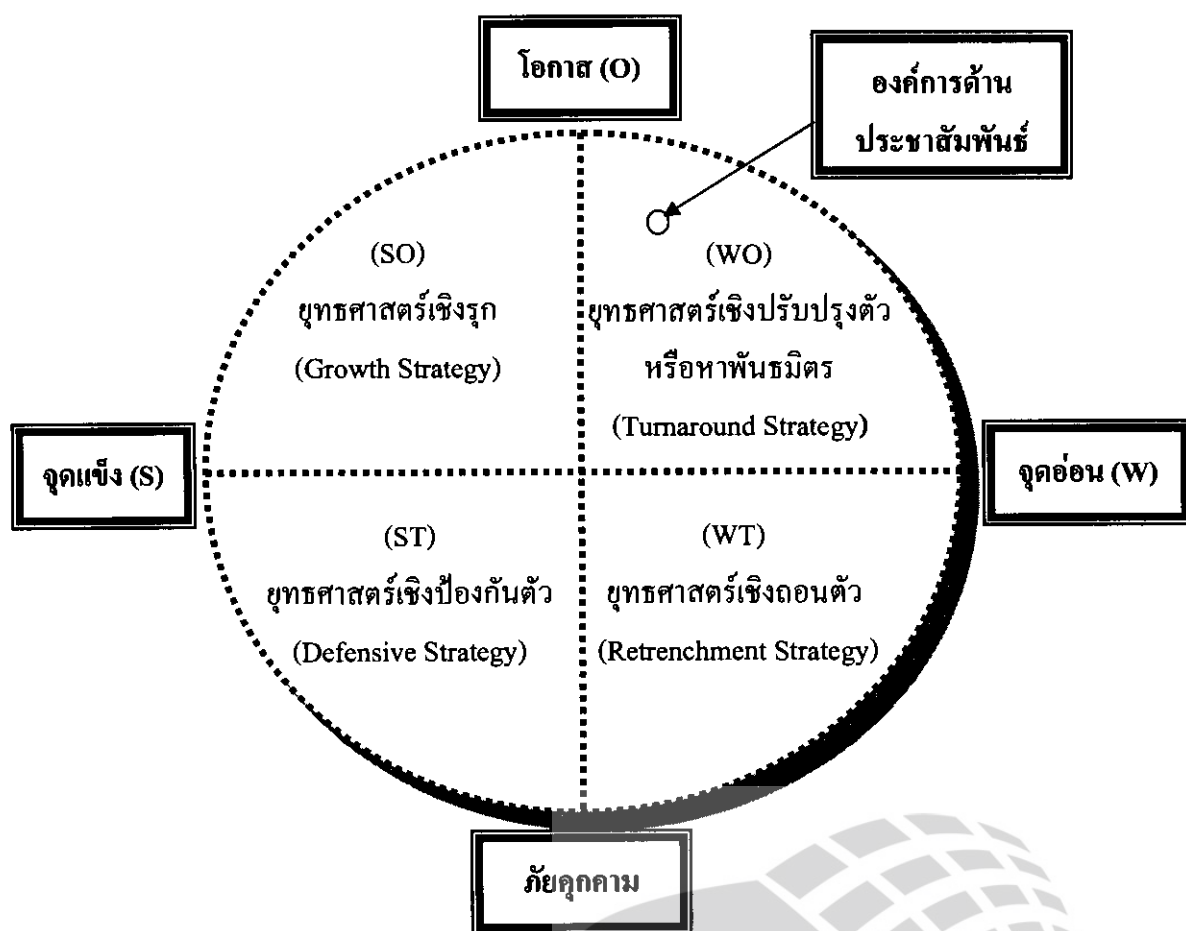
๒.๕ ขาดการประเมินผลการประชาสัมพันธ์

LIRT

การประเมินตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์

จากการประเมินโอกาส ภัยอุปสรรคที่มาจากสภาพแวดล้อม และการประเมินจุดแข็ง และจุดอ่อนภายในองค์กรด้านการประชาสัมพันธ์โดยพิจารณาประกอบกันทั้ง ๔ ด้าน เพื่อกำหนด ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ พบว่าตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ขององค์กรด้านประชาสัมพันธ์ ในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พบว่าอยู่ในตำแหน่งที่มีโอกาสเปิดตัวมาก แต่องค์กร ด้านประชาสัมพันธ์ยังมีจุดอ่อนอยู่ ซึ่งยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ การปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนที่มีอยู่ หรือการแสวงหาพันธมิตร เพื่อนำจุดเด่นของพันธมิตรมาเสริมจุดอ่อนขององค์กร เพื่อให้สามารถ มุ่งคว้าโอกาสมาให้ได้โดยมีแนวทางดำเนินงาน เช่น จัดโครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ ดังจะเห็นได้จากโครงการต่าง ๆ ที่จะได้กล่าวต่อไป

ภาพที่ ๓ ตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ขององค์กรด้านประชาสัมพันธ์

LIRT

การประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาที่ดำเนินการในปัจจุบัน

๑. รายงานการพิจารณาศึกษาในเรื่องต่างๆ ที่คณะกรรมการของวุฒิสภาพิจารณาศึกษา หรือสอบสวนเสร็จแล้ว จะต้องรายงานให้ที่ประชุมวุฒิสภาทราบ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาเห็นชอบกับรายงานที่ศึกษาเรื่องนั้นๆ ของคณะกรรมการแล้ว จึงส่งเรื่องดังกล่าวไปให้หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง ได้รับทราบหรือรับไปดำเนินการ ทั้งนี้ ประชาชนโดยทั่วไปจะไม่มีโอกาสได้รับทราบว่าการพิจารณาเรื่องดังกล่าวนี้คณะกรรมการของวุฒิสภาได้ศึกษาพิจารณาไว้อย่างไร มีข้อเสนอแนะหรือวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ นั้นอย่างไรบ้าง

๒. การเผยแพร่ผลการดำเนินการ การประชุมคณะกรรมการ การจัดสัมมนา หรือการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ต่างจังหวัด หรือศึกษาดูงานต่างประเทศของคณะกรรมการของวุฒิสภาจะมีปรากฏอยู่ในสารวุฒิสภา และสรุปผลงานวุฒิสภา (ประจำปี) ซึ่งมีรูปแบบเป็นเพียงรูปภาพและคำชี้แจงโดยย่อเท่านั้น ไม่ละเอียดมากนัก

๓. การออกรายการทางสถานีวิทยุรัฐสภา เพื่อเผยแพร่ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภา ซึ่งจะต้องขอออกรายการทางวิทยุเป็นกรณี ๆ ไป

๔. การออกรายการสถานีโทรทัศน์ ซึ่งปัจจุบันการแพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๑ ของกรมประชาสัมพันธ์ และสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ยังไม่มีรายการเกี่ยวกับงานหรือผลการดำเนินงานคณะกรรมการของวุฒิสภาโดยเฉพาะ

การวิเคราะห์การประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาที่ดำเนินการในปัจจุบัน

จากการดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาที่ดำเนินการในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่ายังไม่ได้เป็นการดำเนินงานในลักษณะเชิงรุก กล่าวคือ เป็นเพียงการเผยแพร่ชี้แจงข้อมูลของคณะกรรมการให้หน่วยงานหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเท่านั้น นอกจากนี้ยังขาดการชักชวน โน้มน้าวใจให้หน่วยงานหรือประชาชนมีส่วนร่วม ทำให้คณะกรรมการคณะต่าง ๆ ของวุฒิสภาไม่ทราบความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ในการที่จะนำมากำหนดเป็นนโยบายและแผนการดำเนินงาน เมื่อขาดนโยบายและแผนการดำเนินงานทำให้การดำเนินการด้านประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาขาดทิศทาง และขาดการคัดสรรใจที่จะดำเนินการอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่เน้นการปฏิรูปการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

จากการแต่งตั้งเป็นการเลือกตั้งโดยประชาชน ยิ่งทำให้การดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลงาน คณะกรรมการที่มีความสำคัญมากขึ้น ดังนั้น จึงควรมีการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผลงาน ของคณะกรรมการให้เป็นกระบวนการที่มีการวิจัย การวางแผนและการประเมินผล การประชาสัมพันธ์ เพื่อการจัดทำโครงการต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการ ของประชาชนและความต้องการของคณะกรรมการ ซึ่งจะก่อให้เกิดการประสานความคิดเห็น เข้ากับจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการ ของวุฒิสภา ดังโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ผลงานของคณะกรรมการที่จะได้ นำเสนอในบทต่อไป

บทที่ ๕

แนวทางการพัฒนาการประชาสัมพันธ์

ผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา

แนวทางการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา

การพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภานั้น ควรจะมีการจัดทำเป็นโครงการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา โครงการดังกล่าวอาจแบ่งออกตามความจำเป็นในการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา ดังนี้

โครงการระยะสั้น เป็นโครงการที่มีความสำคัญหรือจำเป็นเร่งด่วน สามารถดำเนินการได้ในระยะเวลา ๑ - ๒ ปี

โครงการระยะยาว เป็นโครงการที่ต้องมีการติดต่อประสานงานหรือมีขั้นตอนยุ่งยาก แต่สามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาตั้งแต่ ๑ ปีขึ้นไปจนถึง ๕ ปี โดยมีแนวทางการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา ดังนี้

โครงการระยะสั้น

๑. ให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ และผลงานของวุฒิสภาและ คณะกรรมการธิการของวุฒิสภาให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปได้รับทราบ รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการของวุฒิสภาาร่วมด้วย

๑.๑ โครงการ

โครงการสมาชิกวุฒิสภาพบประชาชน : การให้ความรู้เกี่ยวกับงานของวุฒิสภาและคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา

วิธีการดำเนินงาน

๑.๑.๑ เป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ตลอดจนภารกิจและภาพลักษณ์ของวุฒิสภาและคณะกรรมการธิการของวุฒิสภาสู่สาธารณชน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำกิจกรรมให้ประชาชนกับวุฒิสภาาร่วมกิจกรรมกันทางด้านนิติบัญญัติอย่างต่อเนื่องและตั้งอยู่บนฐานของความร่วมมือกันอย่างดี เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และร่วมมือด้านอื่น ๆ ซึ่งปัจจุบันนี้ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาโดยสำนักประชาสัมพันธ์ได้มีโครงการสมาชิกวุฒิสภาพบประชาชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ตลอดจนภารกิจ

และภาพลักษณ์ของวุฒิสภาสู่สาธารณชนเป็นหลัก ซึ่งโครงการดังกล่าวนี้ควรที่จะต้องเสริมการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการของวุฒิสภาคณะต่าง ๆ เผยแพร่ผลการดำเนินงานที่คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาหรือเรื่องที่กำลังพิจารณาศึกษาอยู่เข้าไปด้วยในอันที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาใช้อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาและคณะกรรมการของวุฒิสภา รวมทั้งขอความร่วมมือผู้ปฏิบัติงานให้สมาชิกวุฒิสภา ซึ่งปัจจุบันสมาชิกวุฒิสภา ๑ คน จะมีผู้ช่วยเหลือการทำหน้าที่ให้สมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๖ คน ประกอบด้วยผู้ปฏิบัติงานให้สมาชิกวุฒิสภา ๕ คน และผู้เชี่ยวชาญประจำตัวสมาชิกวุฒิสภา ๑ คน ซึ่งมีกระจายไปทั่วประเทศให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และผลการปฏิบัติงานและผลงานของคณะกรรมการซึ่งได้ดำเนินการไปแล้วหรือ กำลังดำเนินการอยู่ แจกเอกสารเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ และผลงานของวุฒิสภาและคณะกรรมการ พบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นกับประชาชนเกี่ยวกับงานของคณะกรรมการเพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินการของคณะกรรมการ ให้ประชาชนได้รับรู้และรับทราบปัญหา อุปสรรค เพื่อจะได้หาแนวทางแก้ไขต่อไปโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด

๑.๑.๒ ประสานและขอความร่วมมือกระทรวงศึกษาธิการให้มหาวิทยาลัยหรือโรงเรียนในภูมิภาคต่าง ๆ จัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ และผลงานของวุฒิสภาและคณะกรรมการของวุฒิสภา เช่น การจัดนิทรรศการ จัดการตอบปัญหาฯ เป็นต้น

๑.๑.๓ ประสานและขอความร่วมมือกระทรวงศึกษาธิการ ให้มหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษาต่าง ๆ ได้จัดกิจกรรมให้นักเรียน นักศึกษา ได้เข้ามาเยี่ยมชมรัฐสภาหรืองานที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการของวุฒิสภา โดยมีการรับฟังบรรยายสรุปและศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประชุมวุฒิสภาและการประชุมของคณะกรรมการ เป็นต้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักประชาสัมพันธ์ และสำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียน นักศึกษา และประชาชนผู้สนใจทั่วไป

๑.๒ โครงการ

โครงการจัดตั้งศูนย์ให้ความรู้ รับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากประชาชนเกี่ยวกับงานด้านวุฒิสภา และผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภา

LIRT

วิธีการดำเนินงาน

ประสานและขอความร่วมมือจากสมาชิกวุฒิสภาแต่ละท่านพร้อมทั้งประสานและขอความร่วมมือกับสำนักงานเขตต่างๆ ในกรุงเทพมหานครหรือที่ว่าการอำเภอต่าง ๆ ทั่วประเทศให้จัดตั้งศูนย์ให้ความรู้ รับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากประชาชนเกี่ยวกับงานด้านวุฒิสภาและเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภาและเผยแพร่ผลการดำเนินงานในรูปแบบต่าง ๆ ของคณะกรรมการอิสระต่าง ๆ ที่สมาชิกวุฒิสภาแต่ละคนเป็นกรรมการอยู่ มีการจัดแสดงผลการปฏิบัติงานหรือผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการแสดงผลงานของคณะกรรมการหรือจัดแสดงรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการตามห้องสมุดของเขตต่างๆ ในกรุงเทพมหานครและห้องสมุดประจำจังหวัดของจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ รวมทั้งจัดเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องร่วมเดินทางไปพร้อมกับการจัดนิทรรศการตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อชี้แจงถึงบทบาท อำนาจและหน้าที่ของวุฒิสภาและคณะกรรมการ ตลอดจนรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากประชาชนในด้านการเกี่ยวข้องอีกด้วย

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักประชาสัมพันธ์ และสำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนผู้สนใจทั่วไป

๒. เผยแพร่ผลการพิจารณาศึกษาการดำเนินการ พิจารณาศึกษา สอบสวน การศึกษาดูงาน และรายงานของคณะกรรมการของวุฒิสภาทางระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) และระบบอินทราเน็ต (Intranet) เพื่อให้หน่วยงานของราชการและประชาชนโดยทั่วไปได้มีโอกาสรับทราบผลการดำเนินงานของคณะกรรมการของวุฒิสภา และให้เจ้าหน้าที่ของสำนักกรรมการทุกคณะมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาให้มากขึ้น

๒.๑ โครงการ

โครงการการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาในระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) และระบบอินทราเน็ต (Intranet)

วิธีการดำเนินงาน

ร่วมมือกับสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พัฒนาระบบเว็บไซต์ (Web site) ของคณะกรรมการทุกคณะในระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) และระบบอินทราเน็ต (Intranet) เพื่อประชาสัมพันธ์ผลงานการพิจารณาศึกษา สอบสวน

LIRT

หรือการเดินทางไปศึกษาดูงานต่าง ๆ ของคณะกรรมการทุกคณะให้กว้างขวางและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓
กลุ่มเป้าหมาย

สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หน่วยงานของราชการ นิสิต นักศึกษา และประชาชนผู้สนใจทั่วไป

๒.๒ โครงการ

โครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการนำข้อมูล ผลงาน คณะกรรมการของวุฒิสภาเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) และระบบอินทราเน็ต (Intranet) เพื่อประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภา

วิธีการดำเนินงาน

จัดอบรมและฝึกฝนข้าราชการ ในกลุ่มงานคณะกรรมการสามัญ และกลุ่มงาน คณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญที่พิจารณาร่างกฎหมาย หรือญัตติของสำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓ เพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการจัดทำ เว็บไซต์ (Web site) และการเขียนข่าวประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาในระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) และระบบอินทราเน็ต (Intranet) ให้ได้ผลเป็นอย่างดี

กลุ่มเป้าหมาย

ข้าราชการสำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓

๒.๓ โครงการ

โครงการรับแจ้งข้อมูลจากประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานและผลงาน คณะกรรมการของวุฒิสภาทางระบบอินเทอร์เน็ต (Internet)

วิธีการดำเนินงาน

พัฒนาโดยการสร้างระบบการรับแจ้งข้อมูลจากประชาชน เกี่ยวกับงานและ ผลงานของคณะกรรมการรวมทั้งข้อมูลในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ เช่น จัดทำ เว็บไซต์ (Web site) ของคณะกรรมการทุกคณะเพื่อรับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะ และรับเรื่องราว ร้องทุกข์จากประชาชน พร้อมทั้งเผยแพร่ผลการดำเนินการของคณะกรรมการของวุฒิสภาทุกคณะ

LIRT

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓

กลุ่มเป้าหมาย

สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หน่วยงานของราชการ และประชาชน

ผู้สนใจทั่วไป

๓. จัดรายการให้แก่คณะกรรมการของวุฒิสภาทุกคณะ ไว้ในตารางออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา รวมถึงการประชาสัมพันธ์ บทบาท อำนาจหน้าที่และผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาทางสถานีวิทยุอื่น ๆ ด้วย

๓.๑ โครงการ

โครงการให้ความรู้ด้าน บทบาท อำนาจหน้าที่ และผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสถานีวิทยุอื่น ๆ

วิธีการดำเนินงาน

ประสานและขอความร่วมมือกับสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา ให้มีการจัดรายการให้กับคณะกรรมการของวุฒิสภาทุกคณะ ได้มีเวลาในการออกอากาศเพื่อชี้แจงและมีการสนทนาถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ แนวทางปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงาน และผลงานของคณะกรรมการคณะต่างๆ ที่ได้ดำเนินการ ไปแล้วหรือกำลังดำเนินการอยู่ โดยจัดเป็นเวลาการออกอากาศที่แน่นอนให้กับคณะกรรมการคณะต่างๆ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาและควรจัดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นที่รู้จักกันดีของประชาชนในการผลิตรายการวิทยุให้เป็นที่สนใจของประชาชนมากที่สุด และสามารถบูรณาการให้เข้าถึงประชาชนได้ในทุกภูมิภาคของประเทศ นอกจากนี้ ขอความร่วมมือกับสถานีวิทยุสถานีอื่น ๆ ให้ช่วยจัดแบ่งเวลาให้สมาชิกวุฒิสภาได้มีเวลาที่จะได้พูดออกอากาศด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ผลงานของวุฒิสภาและหรือผลการดำเนินการของคณะกรรมการคณะต่าง ๆ ของวุฒิสภา

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักกรรมการ ๑

๒ และ ๓

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนผู้สนใจทั่วไป

๓.๒ โครงการ

โครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาทางสถานีวิทยุกระจายเสียงประจำท้องถิ่น

วิธีการดำเนินงาน

ประสานกับสถานีวิทยุกระจายเสียงประจำท้องถิ่น ให้จัดเป็นรายการให้คณะกรรมการได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับงานและผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาที่ได้ดำเนินไปแล้วหรือกำลังดำเนินการอยู่ผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียงประจำท้องถิ่นเครือข่ายวิทยุประชาชน หรือ หอกระจายเสียงท้องถิ่น ทั้งนี้ ให้สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในจังหวัดหรือท้องถิ่นนั้น ๆ ได้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงการทำงานของตนในที่ประชุมวุฒิสภาหรือในคณะกรรมการให้ประชาชนได้รับทราบว่า ได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุของรัฐสภา สถานีวิทยุกระจายเสียงประจำท้องถิ่น และสำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนผู้สนใจในภูมิภาคทั่วประเทศ

๔. เมื่อได้มีการตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาแล้ว ควรบรรจุรายการประชาสัมพันธ์งานด้านคณะกรรมการของวุฒิสภา หรือแนะนำคณะกรรมการของวุฒิสภาไว้ในตารางเวลาการออกรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาไว้ให้แน่นอนด้วย และควรมีการประชาสัมพันธ์บทบาท อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคณะต่าง ๆ ไว้ด้วย

๔.๑ โครงการ

โครงการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ ผลงานของคณะกรรมการทางสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

วิธีการดำเนินงาน

จัดรายการให้คณะกรรมการของวุฒิสภาทุกคณะ โดยให้กรรมการในคณะต่าง ๆ ได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ แนวทางปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงาน และผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาคณะต่างๆ โดยจัดเป็นเวลาและออกอากาศให้กับคณะกรรมการของวุฒิสภาคณะต่างๆ ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา และควรจัดบุคลากร (พิธีกร) ที่มีชื่อเสียงหรือความเชี่ยวชาญในการผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์

ให้เป็นที่น่าสนใจของประชาชนมากที่สุด และสามารถบูรณาการให้เข้าถึงประชาชนได้ในทุกภูมิภาคของประเทศ

นอกจากนี้ ควรเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและถ่ายทอดสดกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะกรรมการธิการ เช่น การประชุมคณะกรรมการ การเดินทางไปศึกษาดูงานของคณะกรรมการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา และสำนักกรรมการ ๑๒ และ ๓

๔.๒ โครงการ

โครงการจัดทำวีดิทัศน์เผยแพร่ผลงานของคณะกรรมการของวุฒิสภา

วิธีการดำเนินงาน

จัดทำวีดิทัศน์ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการ การเดินทางไปศึกษาดูงาน การพิจารณาศึกษา สอบสวนในเรื่องต่าง ๆ ของคณะกรรมการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักประชาสัมพันธ์ และสำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓

กลุ่มเป้าหมาย

หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และประชาชนผู้สนใจทั่วไป

๕. ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับงานด้านคณะกรรมการของวุฒิสภา ในวารสารเชิงวิชาการ เช่น สารคณะกรรมการ จุลสารข่าวคณะกรรมการ ซึ่งจะเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล ข้อคิดเห็นอันหลากหลายในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ ตลอดจนเป็นการประชาสัมพันธ์เผยแพร่การดำเนินงานและผลงานของคณะกรรมการทุกคณะให้นักวิชาการ หน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนโดยทั่วไปได้รับรู้กิจกรรมของคณะกรรมการของวุฒิสภา

๕.๑ โครงการ

โครงการจัดทำวารสารคณะกรรมการของวุฒิสภา

วิธีการดำเนินงาน

จัดพิมพ์หนังสือเชิงวิชาการ เช่น วารสารคณะกรรมการซึ่งจะออกเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทุกสองเดือนหรือสามเดือน โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย กิจกรรมผลงานต่าง ๆ เช่น รายงานการศึกษาดูงาน การสัมมนาของคณะกรรมการ ตลอดจนข้อมูลผลการพิจารณาศึกษา

สอบสวนของคณะกรรมการคณะต่าง ๆ และบทวิเคราะห์ของนักวิชาการและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยจัดลำดับหัวข้อที่จะเผยแพร่ให้สอดคล้องกับระยะเวลา สถานการณ์ ภาษาที่ใช้ต้องเหมาะสม อ่านเข้าใจง่าย ใช้เทคนิคการนำเสนอที่แปลกใหม่ น่าสนใจและทันสมัย

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓ และ สำนักการพิมพ์

กลุ่มเป้าหมาย

สมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หน่วยงานของราชการ องค์กรอิสระ และประชาชนผู้สนใจทั่วไป

๕.๒ โครงการ

โครงการจัดทำจุลสารข่าวคณะกรรมการของวุฒิสภา

วิธีการดำเนินงาน

จัดพิมพ์จุลสารข่าวคณะกรรมการ โดยเนื้อหาส่วนมากจะเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เช่น ข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการในการเดินทางไปตรวจเยี่ยม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเดินทางไปราชการต่างประเทศ กิจกรรมหลักต่าง ๆ ของคณะกรรมการ เช่น การจัดสัมมนา การจัดประชาพิจารณ์ การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับผลงานของคณะกรรมการ พิมพ์เผยแพร่ทุกหนึ่งเดือนแจกแก่ผู้สนใจโดยทั่วไป

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓ และสำนักการพิมพ์

กลุ่มเป้าหมาย

สมาชิกรัฐสภา หน่วยงานของราชการ และประชาชนผู้สนใจทั่วไป

โครงการระยะยาว

๑. จัดให้มีการวิจัย และพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์คณะกรรมการของวุฒิสภา อย่างเป็นรูปแบบ

๑.๑ โครงการ

โครงการจัดจ้างการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภา

วิธีการดำเนินงาน

จัดจ้างสถาบันทางวิชาการ มาทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ ประชาสัมพันธ์ ผลงานของคณะกรรมการ แต่การจ้างนักวิจัยที่มาจากภายนอกมาวิจัยนั้นมีข้อจำกัด เนื่องจาก นักวิจัยที่มาจากภายนอกนั้นไม่ทราบข้อมูลหรือตัวแปรที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงภายในหน่วยงาน ซึ่งอาจเป็นการสูญเปล่าถ้างานวิจัยนั้นยังไม่สามารถกระทำได้อย่างตรงเป้าหมาย ดังนั้น ทางสำนักวิชาการควรมีการพัฒนาข้าราชการให้มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยเพื่อให้งานวิจัย เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ให้มากที่สุด

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักวิชาการ และสำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓

๑.๒ โครงการ

โครงการจัดทำแผนพัฒนาและการประเมินผล ระบบการประชาสัมพันธ์ผลงาน คณะกรรมการของวุฒิสภาของสำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓

วิธีการดำเนินงาน

จัดตั้งในรูปคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนและประเมินผลประชาสัมพันธ์หรือ จัดจ้างบริษัทที่ปรึกษาด้านการประชาสัมพันธ์มาจัดระบบและพัฒนาระบบประชาสัมพันธ์ผลงาน คณะกรรมการให้มีประสิทธิภาพ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักวิชาการ และสำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓

๒. เผยแพร่ความรู้แก่ภาคส่วนต่าง ๆ และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและ สื่อมวลชน

๒.๑ โครงการ

โครงการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนเกี่ยวกับงานด้านคณะกรรมการ ของวุฒิสภา

วิธีการดำเนินงาน

ประสานและขอความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศและ ผู้ปฏิบัติงาน ให้สมาชิกวุฒิสภาได้สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน โดยสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับงานด้านคณะกรรมการของวุฒิสภา เพื่อขอ

LIRT

รับทราบปัญหาอุปสรรคและความจำเป็นหรือที่ต้องการที่สำคัญที่จะให้คณะกรรมการของวุฒิสภาได้ช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักประชาสัมพันธ์ และสำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนผู้สนใจทั่วไป

๒.๒ โครงการ

โครงการร่วมมือกับสื่อมวลชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเผยแพร่กิจกรรมของคณะกรรมการของวุฒิสภา

วิธีการดำเนินงาน

๒.๒.๑ ส่งข้อเขียนและบทความเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน การเดินทางไปศึกษาดูงาน ผลการพิจารณาศึกษาเรื่องต่าง ๆ ของคณะกรรมการให้สื่อมวลชนโดยเฉพาะทางด้านหนังสือพิมพ์เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการของวุฒิสภา

๒.๒.๒ จัดงานพบปะสังสรรค์สื่อมวลชนกับกรรมการคณะต่าง ๆ ตามภูมิภาคทั่วประเทศ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักประชาสัมพันธ์ และสำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓

กลุ่มเป้าหมาย

สื่อมวลชนและประชาชนผู้สนใจโดยทั่วไป

บทที่ ๖

บทสรุป

จากการประเมินสถานภาพปัจจุบันขององค์กรด้านประชาสัมพันธ์ โดยพิจารณาจากโอกาส อุปสรรค จุดแข็ง และจุดอ่อน ขององค์กร พบว่างานประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาสามารถพัฒนาและดำเนินการให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ หากมีการแก้ไขจุดอ่อนหรือการแสวงหาพันธมิตรเพื่อนำจุดเด่นของพันธมิตรมาเสริมจุดอ่อนขององค์กร ดังเช่น โครงการต่างๆ ที่ได้เสนอมานี้ในบทที่แล้วจะทำให้ห้องกรสามารถมุ่งคว้าโอกาสมาใช้และสามารถพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จดังที่คาดหวังไว้

สรุปแนวทางการประชาสัมพันธ์ในปัจจุบัน และที่ต้องการให้เป็น รวมถึงแนวทางการพัฒนาผลงานคณะกรรมการที่ต้องการในอนาคตดังนี้

งานประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาที่ดำเนินการในปัจจุบัน

๑. รายงานการพิจารณาศึกษาในเรื่องต่างๆ ที่คณะกรรมการพิจารณาศึกษาเสร็จแล้ว จะต้องรายงานให้ที่ประชุมวุฒิสภาทราบ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาเห็นชอบกับรายงานที่ศึกษาเรื่องนั้นๆ ของคณะกรรมการแล้ว จึงส่งเรื่องดังกล่าวไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบหรือรับไปดำเนินการ ทั้งนี้ ประชาชนโดยทั่วไปจะไม่มีโอกาสได้รับทราบว่าการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวนี้คณะกรรมการได้ศึกษาพิจารณาไว้อย่างไรมีข้อเสนอแนะหรือวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ นั้นอย่างไรบ้าง

๒. การเผยแพร่ผลการดำเนินการ การประชุมคณะกรรมการ การเดินทางไปศึกษาดูงาน ต่างจังหวัดหรือต่างประเทศของคณะกรรมการ จะมีปรากฏในสารวุฒิสภา และสรุปผลงานวุฒิสภา (รายงานประจำปี) มีรูปแบบเป็นเพียงรูปภาพและคำชี้แจงโดยย่อเท่านั้น

๓. การออกรายการวิทยุรัฐสภา เพื่อเผยแพร่รายงานของคณะกรรมการ ซึ่งต้องขอออกรายการเป็นกรณีไป

๔. การออกรายการโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งแพร่ภาพทางโทรทัศน์ช่อง ๑๑ ของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งไม่มีรายการเกี่ยวกับงานหรือผลการดำเนินงานคณะกรรมการของวุฒิสภาโดยเฉพาะ

LIRT

สรุปแนวทางการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา คือ

๑. โครงการระยะสั้น

๑. ให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ และผลงานของวุฒิสภาและคณะกรรมการธิการของวุฒิสภาให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปได้รับทราบ รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการของวุฒิสภาด้วย โดยมีโครงการ ดังนี้

๑.๑ โครงการสมาชิกวุฒิสภาพบประชาชน : การให้ความรู้เกี่ยวกับงานของวุฒิสภาและคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา

๑.๒ โครงการจัดตั้งศูนย์ให้ความรู้ รับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากประชาชนเกี่ยวกับงานด้านวุฒิสภา และผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา

๒. เผยแพร่ผลการพิจารณาศึกษาการดำเนินการพิจารณาศึกษา สอบสวน การศึกษาดูงาน และรายงานของคณะกรรมการธิการของวุฒิสภาทางระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) และระบบอินทราเน็ต (Intranet) เพื่อให้หน่วยงานของราชการและประชาชนโดยทั่วไปได้มีโอกาสรับทราบผลการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา และให้เจ้าหน้าที่ของสำนักกรรมการทุกคณะมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภาให้มากขึ้น โดยมีโครงการ ดังนี้

๒.๑ โครงการการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภาในระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) และระบบอินทราเน็ต (Intranet)

๒.๒ โครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการนำข้อมูลผลงานของคณะกรรมการธิการของวุฒิสภาเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) และระบบอินทราเน็ต (Intranet) เพื่อประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา

๒.๓ โครงการรับแจ้งข้อมูลจากประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานและผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภาทางระบบอินเทอร์เน็ต (Internet)

๓. จัดรายการให้แก่คณะกรรมการธิการของวุฒิสภาทุกคณะ ไว้ในตารางออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา รวมถึงการประชาสัมพันธ์ บทบาท อำนาจหน้าที่และผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภาทางสถานีวิทยุอื่น ๆ ด้วย โดยมีโครงการ ดังนี้

๓.๑ โครงการให้ความรู้ด้าน บทบาท อำนาจหน้าที่ และผลงานคณะกรรมการธิการของวุฒิสภาทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสถานีวิทยุอื่น ๆ

LIRT

๓.๒ โครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาทางสถานีวิทยุกระจายเสียงประจำท้องถิ่น

๔. เมื่อได้มีการตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาแล้ว ควรบรรจุรายการประชาสัมพันธ์งานด้วยคณะกรรมการของวุฒิสภา หรือแนะนำคณะกรรมการของวุฒิสภาไว้ในตารางเวลาการออกรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาไว้ให้แน่นอนด้วย และควรมีการประชาสัมพันธ์บทบาท อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคณะต่าง ๆ ไว้ด้วย โดยมีโครงการ ดังนี้

๔.๑ โครงการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ ผลงานของคณะกรรมการทางสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

๔.๒ โครงการจัดทำวีดิทัศน์เผยแพร่ผลงานของคณะกรรมการของวุฒิสภา

๕. ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับงานด้านคณะกรรมการของวุฒิสภาในวารสารเชิงวิชาการ เช่น สารคณะกรรมการ จุดสารข่าวคณะกรรมการ ซึ่งจะเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล ข้อคิดเห็นอันหลากหลายในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ ตลอดจนเป็นการประชาสัมพันธ์เผยแพร่การดำเนินงานและผลงานของคณะกรรมการทุกคณะให้นักวิชาการ หน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนโดยทั่วไปได้รับรู้กิจกรรมของคณะกรรมการของวุฒิสภา โดยมีโครงการ ดังนี้

๕.๑ โครงการจัดทำวารสารคณะกรรมการของวุฒิสภา

๕.๒ โครงการจัดทำจุดสารข่าวคณะกรรมการของวุฒิสภา

๒. โครงการระยะยาว

๑. จัดให้มีการวิจัย และพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์คณะกรรมการของวุฒิสภา อย่างเป็นรูปแบบ โดยมีโครงการ ดังนี้

๑.๑ โครงการจัดจ้างการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภา

๑.๒ โครงการจัดทำแผนพัฒนาและการประเมินผล ระบบการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาของสำนักกรรมการ ๑ ๒ และ ๓

LIRT

๒. เผยแพร่ความรู้แก่ภาคส่วนต่าง ๆ และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและสื่อมวลชน โดยมีโครงการ ดังนี้

๒.๑ โครงการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนเกี่ยวกับงานด้านคณะกรรมการของวุฒิสภา

๒.๒ โครงการร่วมมือกับสื่อมวลชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเผยแพร่กิจกรรมของคณะกรรมการของวุฒิสภา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภา

๑. เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบถึงผลการพิจารณาศึกษาหรือสอบสวนในเรื่องต่าง ๆ ที่น่าสนใจหรือเรื่องที่มีความสำคัญว่าคณะกรรมการได้มีความเห็นเป็นอย่างไร มีข้อเสนอแนะหรือมีข้อสังเกตที่จะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการอย่างไรบ้าง และให้ประชาชนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบผลการดำเนินงานของคณะกรรมการคณะต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

๒. เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ถึงอำนาจ หน้าที่ และแสดงความรู้สึกรู้สึกคิดในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ เพื่อคณะกรรมการจะได้กำหนดนโยบายในการดำเนินการหรือการทำงานให้เป็นที่พอใจและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติ

๓. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบแนวทางการพัฒนา การปรับปรุงการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งนำปัญหาและอุปสรรคที่ได้รับมาแก้ไขให้เกิดเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ อีกทั้งเป็นการเผยแพร่ผลงานคณะกรรมการของวุฒิสภาให้ประชาชนโดยทั่วไปได้รับทราบอย่างทั่วถึง

๔. ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง องค์กรอิสระ และประชาชนกับคณะกรรมการ รวมทั้งเกิดทัศนคติที่ดีต่อคณะกรรมการอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ

๕. มีการพัฒนานุเคราะห์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์งานของคณะกรรมการ ทำให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเข้าใจ และก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ผลงานของคณะกรรมการได้เป็นอย่างดี

LIRT

๖. เอกสารเผยแพร่ผลงานของคณะกรรมการ สามารถกระตุ้นให้เกิดแนวคิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชน และสามารถใช้เป็นเอกสารอ้างอิงทางวิชาการได้

๗. พัฒนางานระบบการประชาสัมพันธ์ผลงานคณะกรรมการของสำนักงานกรรมการ ๑ ๒ และ ๓ ให้มีแบบแผนและมีระบบที่แน่นอน

บรรณานุกรม

“ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๑๘ ตอนที่ ๔๕ ง.

๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔

จิตรภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์. ยุทธวิธีการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖.

ชัยนันท์ นันทพันธ์. ประชาสัมพันธ์อย่างไรจึงได้ผล. กรุงเทพมหานคร :

บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๒๘.

ดวงพร คำบุญรัตน์. สื่อสาร ... การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร :

บริษัท ที.พี.พรีนซ์ จำกัด, ๒๕๓๖.

ประจวบ อินอ้อด. เขาประชาสัมพันธ์กันอย่างไร. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์พลชัย, ๒๕๓๒.

พรทิพย์ พิมพ์สินธุ์. ภาพพจน์นั้นสำคัญยิ่ง : การประชาสัมพันธ์กับภาพพจน์. กรุงเทพมหานคร :

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ขงพลเทรดดิ้ง, ๒๕๔๐.

ไพบุลย์ วราหะไพฑูรย์. บทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา.

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๑๔

ตอนที่ ๕๕ ก. ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐.

วาสนา จันทร์สว่าง. ภาพลักษณ์ กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์สามเจริญพาณิชย์, ๒๕๔๑.

วิรัช ลภีรัตนกุล. การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

๒๕๔๐.

วิรัช ลภีรัตนกุล. นักประชาสัมพันธ์กับงานประชาสัมพันธ์ในเชิงปฏิบัติการสารสนเทศ.

กรุงเทพมหานคร : บริษัท ด้านยุทธการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๒๕.

LIRT

บรรณานุกรม (ต่อ)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. แผนยุทธศาสตร์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๕๘.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. แผนยุทธศาสตร์วุฒิสภา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๕๘.

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ - ชื่อสกุล : นายฉัตรไชย รอดประเสริฐ
- วัน เดือน ปี เกิด : ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๓
- สถานที่เกิด : โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพฯ
- วุฒิการศึกษา : ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ตำแหน่งหน้าที่ราชการ :
- ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ ตำแหน่ง วิทยากร ๓ ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
 - ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ ตำแหน่ง วิทยากร ๔ ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
 - ๑๖ สิงหาคม ๒๕๒๗ ตำแหน่ง วิทยากร ๕ ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
 - ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ ตำแหน่ง วิทยากร ๕ กองกรรมาธิการ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
 - ๒๐ มีนาคม ๒๕๓๕ ตำแหน่ง วิทยากร ๖ (๖ ว.) กองกรรมาธิการ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
 - ๑๒ กันยายน ๒๕๓๕ หัวหน้าฝ่ายประชุม ๓ กองกรรมาธิการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
 - ๗ มิถุนายน ๒๕๔๒ ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองกรรมาธิการ กองกรรมาธิการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

LIRT

ประวัติผู้เขียน (ต่อ)

- ตำแหน่งหน้าที่ราชการ (ต่อ) :
- ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๔
หัวหน้ากลุ่มงานคณะกรรมการการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
 - ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๕
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการ
การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
 - ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๖ ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จนถึงปัจจุบัน
- ตำแหน่งหน้าที่ในวงงานสภา :
- ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้ช่วยเลขานุการตามข้อบังคับ
การประชุมในคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติ และร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญ เช่น
 - ร่างพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ.
 - ร่างพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.
 - ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ.
 - ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.
 - ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก
วุฒิสภา พ.ศ.
 - ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ.
 - ร่างพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาด
และการอุดหนุนซื้อสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ.

ประวัติผู้เขียน (ต่อ)

ตำแหน่งหน้าที่ในวงงานสภา (ต่อ)

- ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าซื้อเสนอกฎหมาย พ.ศ.
- ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.
- ร่างพระราชบัญญัติกึ่งพามวยอาชีพ พ.ศ.
- ร่างพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.
- ร่างพระราชบัญญัติรถไฟฟ้ามหานคร พ.ศ.
- ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.

ฯลฯ

- : ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้ช่วยเลขานุการตามข้อบังคับการประชุมในคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาเรื่องปัญหา ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้คือ ปัตตานี ยะลาน นราธิวาส สงขลา และสตูล (๒๕๓๘ – ๒๕๓๙)
- : ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการวิสามัญตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๓๕ (๒๕๓๘ – ๒๕๔๔)
- : ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเลขานุการในคณะกรรมการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิที่สมควรได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (๒๕๓๘ – ๒๕๔๔)
- : ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้ช่วยเลขานุการตามข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๓๘ และข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ในคณะกรรมการวิสามัญประจำวุฒิสภา เช่น
 - คณะกรรมการการแรงงานและสวัสดิการสังคม
 - คณะกรรมการการท่องเที่ยวและการกีฬา
 - คณะกรรมการการปกครอง
 - คณะกรรมการการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

Legislative Institutional Repository of Thailand